

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1977

ΙΣΤ
ΑΡΧ
1977

Ψηφ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
Κ Ρ Ι Τ Ω Ν

17844

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ δι-
δακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυ-
κείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὄργανισμό Ἐκδόσεως
Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΑΘΗΝΑΙ 1977

ΒΑΣΙΚΟΙ
ΚΡΙΤΗΡΙΑ

1984

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβερνήσεως τα δι-
δακτικά βιβλία του Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυ-
κείου τυπώνονται από τον Οργανισμό Έκδοσης
Διδακτικών Βιβλίων και μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Γροντίζω

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
Κ Ρ Ι Τ Ω Ν

Εισαγωγή
Έρμηνευτικές σημειώσεις

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1977

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΕΚΔΟΣΗ

ΑΘΗΝΑ

Ἡ εἰσαγωγή καὶ οἱ ἐρμηνευτικὲς σημειώσεις μεταγλωττίστηκαν ἀπὸ τὸν Γεν. Ἐπιθεωρητὴ Μ.Ε. Π. Παναγιώτου.

ΕΠΙΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

1977

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οί θανατικές ποινές στην Ἀθήνα ἐκτελοῦνταν ἀμέσως. Στήν περίπτωσι ὅμως τοῦ Σωκράτη ἡ ἐκτέλεσι τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναβλήθηκε ἀπό ἕνα τυχαῖο περιστατικό. Τήν προηγούμενη τῆς δίκης συνέβη νά εἶναι ἔτοιμο νά ἀποπλεύσει γιά τή Δῆλο τό ἱερό πλοῖο τῆς Ἀθήνας. Θά μετέφερε ἐκεῖ τήν ἐπίσημη ἀντιπροσωπεῖα τῆς πόλεως, τούς θεωρούς, γιά νά παρακολουθήσουν τίς μεγάλες γιορτές τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνα καί τῆς Ἀρτεμης, πού τελοῦνταν κάθε Μάιο. Σύμφωνα ὅμως μέ μιὰ παλαιά συνήθεια δέν ἐπιτρεπόταν, ὅσο διακοῦσε ἡ θεωρία, νά ἐκτελεστεῖ καμιὰ θανατική ποινή στήν Ἀθήνα, γιά νά μή μολυνθεῖ ἡ πόλι. Γιά τό λόγο αὐτό ὁ Σωκράτης ἔμεινε κλεισμένος στή φυλακή ὥσπου νά ἐπιστρέψει τό πλοῖο.

Ἡ τρικυμία ὅμως πού ξέσπασε καθυστέρησε τήν ἐπιστροφή τοῦ πλοίου στόν Πειραιά γιά ἕνα ὀλόκληρο μήνα. Στό διάστημα αὐτό οἱ μαθητές καί φίλοι τοῦ Σωκράτη μαζεύονταν κάθε μέρα στό δεσμωτήριο καί συζητοῦσαν μαζί του, ὅπως γινόταν καί στό παρελθόν. Ἐνας ἀπό τούς φίλους αὐτοῦς ἦταν καί ὁ Κρίτων (βλ. «Ἀπολογία» κεφ. 22 καί 28), πλούσιος Ἀθηναῖος, συνομήλικος καί συνδημότης τοῦ Σωκράτη. Ὁ Κρίτων — καί δέν ἦταν ἡ πρώτη φορά αὐτή — μόλις ἔμαθε ὅτι σέ μιὰ - δύο μέρες τό πλοῖο θά ἐπιστρέψει στόν Πειραιά, ἔτρεξε, μέσα στή νύχτα, στό δεσμωτήριο, γιά νά προτρέψει τό Σωκράτη νά δραπετεύσει. Κατά τή νυκτερινή αὐτή συνάντησι γίνεται ὁ διάλογος αὐτός, πού τό περιεχόμενό του διηγεῖται ὁ Κρίτων στούς συγκεντρωμένους ἔξω ἀπό τό δεσμωτήριο μαθητές, πού περιμένουν τό ἀποτέλεσμα τῆς νέας ἀποπειράς του νά πείσει τό δάσκαλό τους νά ἀποδράσει. Τή διήγησι αὐτή τοῦ Κρίτωνα ἔλαβε σάν ὑπόθεσι ὁ Πλάτων, γιά νά συνθέσει τόν ὁμώνυμο διάλόγο του, στόν ὁποῖο ἀναπτύσσονται σπουδαιότατες ἠθικές καί πατριωτικές ἰδέες.

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα, όπου γίνεται ανάλυση των δεδομένων και συζητείται η σημασία των ευρημάτων. Η μελέτη αυτή αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην εφαρμογή των νέων προγραμμάτων.

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια προσπάθεια να διερευνηθεί η κατάσταση των εκπαιδευτικών στην εφαρμογή των νέων προγραμμάτων. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα, όπου γίνεται ανάλυση των δεδομένων και συζητείται η σημασία των ευρημάτων. Η μελέτη αυτή αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην εφαρμογή των νέων προγραμμάτων.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ

(Ἡ ΠΕΡΙ ΠΡΑΚΤΕΟΥ, ΗΘΙΚΟΣ)

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ

1. ΣΩ. Τί τῆνικάδε ἀφιῆσαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ ἔτι ἐστίν ;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα ;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Εὐνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι ;

ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.

ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι ;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἠθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αισθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις, καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἤδιστα διάγοις, καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστῶσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρῶως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἂν, ὦ Κρίτων, πλημμυλὲς εἶη ἀγανακτεῖν τηλικούτων ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις

ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφῖξαι ;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλὰ ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν πᾶσι χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην ; ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με ;

ΚΡ. Οὐ τοι δὴ ἀφῖκται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἤξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἦκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν, ὅτι ἤξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται, ὃ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

2. ΣΩ. Ἄλλ', ὃ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ· εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω· οὐ μέντοι οἶμαι ἤξειν αὐτὸ τήμερον.

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει ;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἤξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐόρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινὶ οὐκ ἐγεῖραί με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον ;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὃ Σώκρατες,

ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργές μὲν οὖν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κρίτων.

3. ΚΡ. Λίαν γε, ὡς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι. ὡς ἐμοί, ἐάν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ χωρὶς μὲν τοῦ ἔστερῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον ἐγὼ οὐδένα μήποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὡς οἷός τ' ὦν σε σφάζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι τίς ἂν αἰσχιῶν εἶη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοί, ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἄλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἳ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἠγγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπραχθαι, ὥσπερ ἂνπραχθῆ.

ΚΡ. Ἄλλ' ὄρας δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες, καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐάν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὠφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ᾗσαν καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχε. νῦν δ' οὐδέτερα οἷοί τε οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο, ὅ τι ἂν τύχωσι.

4. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω. τάδε δέ, ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἄρα γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μὴ, ἐάν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὡς σὲ ἐνθένδε ἐκκλέψασι, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβαλεῖν ἢ συχὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦτον φοβεῖ, ἕασον αὐτὸ χαίρειν. ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοι ἐσμεν σώσαν-

τές σε κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέῃ, ἔτι τοῦ-
του μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

Ω. Καὶ ταῦτα προμηθεῖμαι, ὦ Κρίτων, καὶ ἄλλα πολλὰ.
ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ τάρ-
γυριὸν ἔστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαι σε καὶ ἐξαγα-
γεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὄρας τούτους τοὺς συκοφάντας ὡς
εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου ;
σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά.
ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν
τάμά, ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν. εἷς δὲ καὶ κε-
κόμικεν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος.
ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε, ὅπερ
λέγω, μῆτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι,
μῆτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι
οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθῶν, ὅ τι χρῶο σαυτῷ. πολλαχοῦ μὲν γὰρ
καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί σε. ἐὰν δὲ βούλη
εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ
ποιήσονται καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα
λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

5. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπι-
χειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι. καὶ τοι-
αῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροὶ
σου σπεύσαιέν τε καὶ ἔσπευσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι.
πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προ-
διδόναι, οὓς σοὶ ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσει
καταλιπῶν, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅ τι ἂν τύχῃ, τοῦτο πρά-
ξουσι· τεύξονται δέ, ὡς τὸ εἰκός, τοιοῦτων, οἷάπερ εἴωθε γί-
γνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς, ἢ γὰρ οὐ χρῆ
ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ζυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παι-
δεύοντα· σὺ δὲ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι· χρῆ δέ,

Λογοτεχνία Πρωτοκράτου για Αιλιανό: ένας με άνοιξη γάμος φέρει...

Λύσιων: φυσικά ε βρωμιάει ένας μίνουετ ν'ασπασεδα με χουφάτα

ἀπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρείος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι. ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδεῖων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σέ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρα πεπραῆχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθεν ἕξόν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὡσπερ κατὰ γελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρα διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαυτὸν, οἶόν τε ὃν καὶ δυνατὸν, εἴ τι καὶ σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῶν κακῶν καὶ αἰσχρῶν ἢ σοὶ τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλευού, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἔτι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι. μία δὲ βουλή τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῆχθαι. εἰ δέ τι περιμενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ, ὦ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιεῖ.

6. ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἶη. εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὅς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμ-προσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὗσπερ καὶ πρότερον ὦν ἂν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι, ὅτι οὐ μὴ σοὶ ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναιμι ὡσπερ παιῶν ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμούς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκοποῖμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λό-

οχι αποτυχία λυβία, οχι φαινετα, διουτυρία

γον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν, ταῖς δὲ οὐ. ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὡς ἀληθῶς ; ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὧ Κρίτων, κοινῇ μετὰ σοῦ, εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα αὐτῷ. ἐλέγετο δέ πως, ὡς ἐγῶμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἅς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ τοῦτο πρὸς θεῶν, ὧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι ; σὺ γάρ, ὅσα γε τάνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακροῦσι ἢ παροῦσα ξυμφορὰ σκόπει δὴ ; οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ, τί φῆς ; ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται ;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηρὰς μὴ ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων ;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ ;

7. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο ; γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ φόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρός ἢ παιδοτρίβης ὢν ;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς φόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δῆ.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἔδε-
στέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῆ, τῷ ἐπιστάτῃ καὶ
ἐπαίοντι μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν
δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λό-
γους καὶ μηδὲν ἐπαίωντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται ;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο ; καὶ ποῖ τείνει, καὶ εἰς τί
τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος ;

ΚΡ. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων, οὕτως,
ἵνα μὴ πάντα διώωμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδί-
κων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν
νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἔστι, πότερον τῆ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς
ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῆ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἔστιν
ἐπαίων, ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμ-
παντας τοὺς ἄλλους ; ὧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν
ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο,
τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν ἔστι τοῦτο ;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὧ Σώκρατες.

8. ΣΩ. Φέρε δῆ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνό-
μενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πει-
θόμενοι μὴ τῆ τῶν ἐπαίωντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν
διεφθαρμένου αὐτοῦ ; ἔστι δὲ που τοῦτο τὸ σῶμα. ἢ οὐχί ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν μετὰ μοχθηροῦ καὶ διε-
φθαρμένου σώματος ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου, ὃ τὸ ἀδίκον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν ; ἢ φαυλό-
τερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο, ὃ τι πότε' ἐστὶ τῶν
ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ἐστίν ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ τιμιώτερον ;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον,
τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ τι ὁ ἐπαῖων περὶ δικαίων
καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτῇ ἢ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν
ταύτη οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν
δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ
ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δῆ, φαίη γ' ἂν τις,
οἳοί τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτινύναι.

ΚΡ. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα' φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες.
λήθῃ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ', ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθα-
μεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὁμοῖος εἶναι τῷ καὶ πρότερον. καὶ τόνδε
αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλεί-
στου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἄλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν ἐστι,
μένει ἢ οὐ μένει ;

ΚΡ. Μένει.

9. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον,
πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι ἐξίεναι μὴ ἀφιέντων
Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἐὰν μὲν φαίνηται δίκαιον, πει-
ρώμεθα, εἰ δὲ μὴ, ἐῷμεν ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ
τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παιδῶν τροφῆς, μὴ
ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν βραδίως ἀπο-

κτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἳοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἡ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντες τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιοῦντες. γὰρ φαινόμεθα ἀδίκᾳ αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐδέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἄγαθέ, κοινῇ καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι. εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρῆ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι. ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐὰν σοὶ ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴῃ

ΚΡ. Ἄλλὰ πειράσομαι.

10. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη; — ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο — ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἰ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσί, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παιδῶν οὐδὲν διαφέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ

κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὄν παντὶ τρόπῳ ; φαμέν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ ; κακουργεῖν δεῖ, ὧ Κρίτων, ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὧ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασι, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ὅρα, ὧ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῆς· οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὀρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευόμενα. σκόπει δῆ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα, πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοὶ καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς ; ἐμοὶ μὲν γάρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πη ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δῆ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πό-

τερον ἂ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον ;

ΚΡ. Ποιητέον.

11. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει· ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν πόλιν πότερον κακῶς τινὰς ποιούμεν, καὶ ταῦτα οὐς ἤκιστα δεῖ, ἢ οὐ ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δίκαιους οὖσιν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἄλλ' ὥδε σκόπει· εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· « εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν ; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ὃ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ζύμψασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος ; ἢ δοκεῖ σοὶ οἶόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γεγόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἀκυροῖ τε γίγνονται καὶ διαφθείρονται ; » τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ; πολλὰ γὰρ ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, ὅτι ἡδίκηει γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔκρινεν ; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν ;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

12. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἴπωσιν οἱ νόμοι. « ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοὶ ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις, αἷς ἂν ἢ πόλις δικάζῃ ; » εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι « ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἴωθας χρῆσθαι τῷ

ἔρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι ; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανε τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέ σε ; φράσον οὖν τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν ; » « οὐ μέμφομαι », φαίην ἄν. « ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης ; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν ; » « καλῶς », φαίην ἄν. « Εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν, ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι ; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν καὶ ἄττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι ; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὧν ἐτύγχανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶναι, καὶ σὺ αὖ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος ; ἢ οὕτως εἴ σοφός, ὥστε λέληθῆ σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μείζονι μοῖρα καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπέκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν, ἢ ἂν κελυῆ, καὶ πάσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν

ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι, ἐάν τε δεῖσθαι, ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγη τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ ἡ πατρίς, ἢ πείθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἦττον τὴν πατρίδα ; » τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων ; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ ;

ΚΡ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

13. ΣΩ. (« Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες », φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, « εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν, ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἱοί τε ἤμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιημέναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῆ καὶ ἴδη τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται,) καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστὶν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τέ τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν ὑμῶν παραμείνη, ὄρῶν ὄν τρόπον ἡμεῖς τὰς τε δίκας δικάζομεν καὶ τᾶλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμέν τοῦτον ὠμολογηθέναι ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν, ποιήσῃν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῆ φαμέν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὔσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιούμεν, προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν,

ἂ ἄν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ ».

14. «Ταύταις δὴ φαμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἂ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥμισυ Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα». εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι: «διὰ τί δὴ;» ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτουντο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὠμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν· φαῖεν γὰρ ἂν, ὅτι «ᾧ Σώκρατες, μεγάλη ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοὶ καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοὶ διαφερόντως ἠρεσκε, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμῶσε, εἰ μὴ ποὶ στρατεύσομενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοὶ ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ἡροῦ καὶ ὠμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὡς ἀρεσκούσης σοὶ τῆς πόλεως. ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοὶ φυγῆς τιμῆσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἡροῦ, ὡς ἔφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτε ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις τε ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος πράξειεν, ἀποδιδράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὠμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργω, ἀλλ'

οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ). τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ᾧ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἐνάγκη, ᾧ Σώκρατες.

ΣΩ. «Ἄλλο τι οὖν», ἂν φαῖεν, «ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλεύσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτεσιν ἐβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὔτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσκεν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίνοι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς ὁμολογημένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ᾧ Σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθῶν».

15. «Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβάς καὶ ἐξαμαρτάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδείους τοὺς σαυτοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσὶ γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μεγαράδε — εὐνομοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέμιος ἦξεις, ᾧ Σώκρατες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καί, ὅσοι περ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέφονται σε διαφθορέα ἡγούμενοι τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν, ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων διαφθορεὺς ἐστι, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνόητων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι. πότερον οὖν φεύξει τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ τῶν ἀνδρῶν

τοὺς κοσμιωτάτους ; καὶ τοῦτο ποιοῦντι ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται ; ἢ πλησιάζεις τούτοις καὶ ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος ; — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες, ἢ οὐσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι ; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ὄν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα ; οἶεσθαί γε χρή ; ἀλλ' ἐκ μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἤξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἠδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἀπεδιδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβών, ἢ ἄλλα, οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἰκόσ, ἐτόλμησας οὕτως αἰσχυρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλία, ὡσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν ; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν ἔσονται ; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψης καὶ παιδεύσης ; τί δὲ ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο σοῦ ἀπολάσωσιν ; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέφονται καὶ παιδεύονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς ; οἱ γὰρ ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἐὰν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσης, ἐπιμελήσονται, ἐὰν δὲ εἰς Ἄιδου ἀποδημήσης, οὐχὶ ἐπιμελήσονται ; εἶπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἔστι τῶν σοὶ φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἶεσθαί γε χρή ».

16. « Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τρο-

φεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄιδου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιοτέρον οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλω τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένω ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν νόμων, ἀλλὰ ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχυρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουρήσας, τὰς σαυτοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους, οὓς ἤκιστα ἔδει, σαυτόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς ».

17. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὐτῇ ἢ ἡχῇ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς, ὅμως μέντοι εἴ τι οἶει πλέον ποιήσῃς, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, καὶ πράττωμεν ταύτη, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

Ημερολόγιο της 1ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 2ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 3ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 4ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 5ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 6ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 7ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 8ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 9ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 10ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 11ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 12ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 13ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 14ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 15ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 16ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 17ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 18ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 19ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 20ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 21ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 22ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 23ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 24ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 25ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 26ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 27ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 28ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 29ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 30ης Δεκεμβρίου 1944
 Ημερολόγιο της 31ης Δεκεμβρίου 1944

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΤΟΝ ΚΡΙΤΩΝΑ

1. τηνικάδε = τέτοια ώρα, τόσο πρωί. — **ἔτι** = πιά. — **πάνυ μὲν οὖν** = καί πάρα πολύ, βεβαιότατα. — **τηνίκα μάλιστα** = ποιά ώρα περίπου. — **ἄρθρος**: ὁ χρόνος ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὡς τὴν αὐγή. — **βαθύς**: λέγεται ὁ ἄρθρος πού ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὰ ζημερώματα, τὰ βαθιά χαράματα, ὅπως λέμε σήμερα. — **θαυμάζω** = ἀπορῶ. — **ὅπως ἠθέλησε**: ἀπορεῖ ὁ Σωκράτης πῶς ἐπέτρεψαν τὴν εἴσοδο στὸν Κρίτωνα, ἀφοῦ τὸ δεσμωτήριο δὲν ἀνοίγε τό πρωί. — **ὑπακούω** (λέγεται γιὰ τὸ θυρωρὸ) = ἀποκρίνομαι στὸ χτύπημα καὶ ἀνοίγω τὴ θύρα. — **ξυνήθης** = γνωστός. — **διὰ τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν**: ὁ Κρίτων ἔχει πολλές φορές ὡς τώρα ἐπισκεφεῖ τὸ δεσμωτήριο. — **καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ**: ὁ πρῶτος καὶ συνδέει τὸ **ξυνήθης ἐστὶ καὶ εὐεργέτηται**, ὁ δεύτερος εἶναι ἐπιδοτικός: **οὐ μόνον ξυνήθης ἐστὶ, ἀλλὰ καὶ εὐεργέτηται** = ἀκόμη καί... — **ἄρτι** = αὐτὴ τὴ στιγμή. — **ἐπιεικῶς πάλαι** = πρὶν ἀπὸ ἀρκετὴ ώρα. — **εἶτα**: ὅταν ἔχουμε ἐρώτηση, δηλώνει ἀπορία καὶ θαυμασμό = καὶ ὕστερα; — **ἐπεγείρω** = ζυπνῶ κάποιον — **οὐδ' αὐτὸς** = οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος. — **οὐ μὰ τὸν Δία... οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον...** = ὄχι μὰ τὸν Δία, οὔτε ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἤθελα νὰ βρῖσκομαι σὲ τόση ἀγρυπνία καὶ λύπη, ὅπως αὐτὴ στήν ὁποία βρῖσκομαι, καὶ πολὺ λιγότερο θὰ ἤθελα νὰ τὴ μεταδώσω καὶ σὲ σένα — **αἰσθάνομαι** = βλέπω. — **ὡς**: εἰδικὸς σύνδεσμος. — **δὴ** = κιάλας. — **τρόπος** = ἡ τάξη πού τηρεῖ κάποιος στὴ ζωὴ του, χαρακτήρας. Ὁ χαρακτήρας τοῦ Σωκράτη ἦταν εὐθυμος. — **ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις**: ἐπεξήγηση στὴ γενικὴ τοῦ τρόπου — **πλημμελὲς** = ἀνάρμοστο. — **ἀγανακτεῖν**: ὑποκ. **τινὰ ἢ ἐμέ**. — **τηλικούτον ὄντα**: ὁ Σωκράτης ἦταν τότε 70 χρόνων. — **ἀλίσκομαι** = περιπίπτω. — **οὐδέν**: ἐπίρρ. = καθόλου. — **ἐπιλύεται ἡ ἡλικία** = ἐμποδίζει ἡ ἡλικία. — **τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν**: εἶναι τὸ συμπέρασμα τοῦ **ἐπιλύεται** = ὥστε νὰ μὴ ἀγανακτοῦν. — **τύχη**: εἶναι «μέση λέξη» πού ἄλλοτε σημαίνει εὐτυχία, ἄλλοτε δυστυχία. — **ἔστι ταῦτα**: ἐνν. ἀγαθὰ. — **ἀλλὰ τί δὴ... ἀφίξει**:

ἐπανερχεται στά προηγούμενα = ἀλλά (για νά ἔλθουμε στό προκείμενο) γιατί τέλος πάντων ἔχεις ἔρθει· — **χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν**· συνωνυμία. — **χαλεπός** = δυσάρεστος. — **φέρων**· ἔνν. ἀφιγμαι. — **ἐπιτήδειοι** = φίλοι· ἀλλοῦ λέγονται **ἐταῖροι**, **γνώριμοι**, **συνόντες**. — **ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι**· ἡ φράση συμπληρωμένη : = **ἐν τοῖς φέρουσι βαρέως ἐγὼ βαρύτατ' ἂν ἐνέγκαιμι**. — **τίνα ταύτην**· δηλ. **φέρεις**· ἡ φράση συμπληρωμένη : **τίς ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία**, ἣν **φέρεις**. — **τὸ πλοῖον**. ἡ Δηλιάς ναῦς πού κάθε χρόνο μετέφερε στή Δῆλο τούς ἐπίσημους ἀντιπροσώπους τῆς πόλεως, τούς Δηλιαστές. **οὐ τοι** = ὄχι βέβαια. = **δὴ** = κιάλας. — **(δοκεῖ) μὲν = (δοκεῖ) μὴν** = ἀσφαλῶς. — **ἐξ ὧν = ἐκ τούτων ἅ..** — **ἦκοντες ἀπὸ Σουνίου**· στήν ἀπάνεμη παραλία τοῦ Σουνίου εἶχε καταπλεύσει τὸ πλοῖο ἀπὸ τῆ Δῆλο, σφοδροὶ ὅμως ἄνεμοι τὸ ἐμποδίζανε νά κατευθυνθεῖ πρὸς τὸν Πειραιά.

2. τύχη ἀγαθῆ = ἡ ὥρα ἢ καλή. — **ταύτη**· ἐπίρρ. = ἔτσι· — **γάρ** = βέβαια. — **που** = ἂν δέν κάνω λάθος. — **γέ τοι δὴ** = βέβαια. — **οἱ τούτων κύριοι**· δηλ. οἱ ἔντεκα (βλ. «Ἀπολ.» κεφ. 27). — **τῆς ἐπιούσης ἡμέρας**· ἔννοεῖ τὴν ἴδια ἡμέρα, τὴν ὁποία ὁ Κρίτων δυο φορές προσδιόρισε μέ τὴ λέξη **τῆμερον**. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὥρα, κατὰ τὴν ὁποία γινόταν ἡ συζήτηση, ἦταν **ὄρθρος βαθύς** καὶ δέν εἶχε φανεῖ ἀκόμα ἡ ἡμέρα, ὄρθά ὁ Σωκράτης τὴν ὀνόμασε ἐπιούσαν. — **τῆς ἐτέρας**· δηλ. τὴν ἐπομένη. — **ταύτης τῆς νυκτός**· γενική τοῦ χρόνου. — **κινδυνεύεις**· μέ ἀπαρέμφατο = φαίνεται. — **ἐν καιρῷ τινι** = σέ πολύ κατὰλληλη ὥρα. — **καλή** — **εὐειδής**· τὸ πρῶτο γενικότερο (= μέ ὠραῖο παρουσιαστικό) ἀπὸ τὸ δεύτερο, πού χρησιμοποιεῖται μόνο γιὰ τὸ πρόσωπο. — **λευκά ἱμάτια ἔχουσα**· ὅπως καὶ σέ μᾶς τὸ λευκὸ θεωρεῖται χρῶμα τοῦ καλοῦ καὶ τῆς χαρᾶς, ἔτσι καὶ στοὺς ἀρχαίους τὸ λευκὸ χρῶμα ἦταν σύμβολο τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς ἀγιότητος. **ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκιο**· ὁ στίχος αὐτός ἔχει ληφθεῖ ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα (I 363), ὅπου ὁ Ἀχιλλέας ἀπειλεῖ ὅτι θά ἐγκαταλείψει τὴν Τροία καὶ θά γυρίσει πίσω στήν πατρίδα του. Εὐστοχα ὁ Σωκράτης χρησιμοποιεῖ γιὰ τὸν ἑαυτό του τίς λέξεις τοῦ Ἀχιλλέα, ὑποδηλώνοντας ὅτι πρόκειται νά ἀποδημήσει στήν ἄλλη ζωὴ, τὴν ὁποία θεωρεῖ σάν ἀληθινὴ πατρίδα. — **Φθίην ἐρίβωλον**· αἰτ. δηλώνει τὴν κίνηση σέ τόπο (στοὺς ποιητὲς χωρὶς πρόθεση). — **ἐρίβωλος καὶ ἐριβῶλαξ** = εὐφορος. — **ἄτοπον** =

παράδοξο.— **έναργής** = φανερός.— **μὲν οὖν καὶ ὁμως, ἀλλὰ ὅπως-δήποτε.**

3. λίαν γε (έναργές) = καὶ πολὺ μάλιστα.— **ὦ δαιμόνιε** (φιλική προσφώνηση) = θαυμάσιε.— **ἔτι καὶ νῦν πείθου . . .** ἔτσι μαθαίνουμε ὅτι ὁ Κρίτων προσπάθησε καὶ προηγουμένως νὰ πείσει τὸ Σωκράτη, οἱ προσπάθειές του ὁμως ἔμειναν χωρὶς ἀποτέλεσμα.— **χωρὶς μὲν σοῦ ἔστερησθαι = πρὸς τὸ ἔστερησθαι σοῦ.**— **ἀμελήσαι** ἔνν. τούτου— **δόξα** = γνώμη.— **ἡμῶν προθυμουμένων.** ἔνν. ἐξάγειν = **εἰ καὶ ἡμεῖς ἡμεν πρόθυμοι.** Ἐννοεῖ ὁ Κρίτων καὶ τοὺς συμμαθητές του Σιμμία καὶ Κέβη, ἴσως καὶ ἄλλους.— **ὦ μακάριε Κρίτων** προσφώνηση φιλοφροσύνης = καλέ μου Κρίτων, καλότυχε. . . **οἱ ἐπιεικέστατοι** = οἱ πιὸ χρηστοί (σέ ἀντίθεση μὲ τοὺς πολλούς, τὸν ὄχλο).— **ἡγήσονται . . . οὔτω πεπραχθαι ὡσπερ ἂν πραχθῆ** = θὰ ἀποδώσουν στὴν πράξη μας τὴν πραγματικὴ τῆς σημασία. Ἡ ἔννοια τῶν λόγων εἶναι ὅτι ἡ γνώμη τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων θὰ εἶναι πάντοτε σύμφωνη μὲ τὴν ἀλήθεια, δηλαδή καὶ αὐτοὶ θὰ σχηματίσουν τὴ γνώμη ὅτι οἱ ἐνέργειες ἦταν ὀρθές, ἂν πραγματικά ἦταν ὀρθές, ἀντίθετα δὲ θὰ θεωρήσουν ὅτι οἱ ἐνέργειες ἦταν αἰσχρές, ἂν πραγματικά ἦταν αἰσχρές.— **αὐτὰ δὲ δήλα τὰ παρόντα νυνὶ** = ἡ δικὴ σου περίπτωση τώρα πιστοποιεῖ.— **ἐν αὐτοῖς** = μπροστά σ' αὐτούς.— **εἰ γὰρ ὦφελον . . . οἰοί τε εἶναι** = μακάρι νὰ μπορούσαν.— **νῦν δὲ οὐδέτερα οἰοί τε** = ἔνν. εἰσὶν ἐξεργάζεσθαι.— **οὔτε γὰρ φρόνιμον . . .** ὁ Σωκράτης θεωροῦσε τὴ φρόνηση σάν τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα ἀγαθὰ, ἐνῶ τὴν ἀφροσύνη τὸ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ κακὰ ἀπὸ αὐτὰ καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο εἶναι πάνω ἀπὸ τὴ δύναμη τῶν πολλῶν. Ὁ θάνατος, πού μποροῦν αὐτοὶ νὰ ἐπιβάλουν, δέν εἶναι κατὰ τὴ γνώμη του μεγάλο κακό.

4. προμηθέομαι μὲ γενικὴ ἢ αἰτιατικὴ = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.— **οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν.** κάθε πολίτης Ἀθηναῖος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ὀδηγεῖ σέ δικὴ ὅποιονδήποτε ἄλλον πολίτη γιὰ δημόσιο ἔγκλημα. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν ἦταν μεγάλος, ἦταν δύσκολο νὰ κατατοπισθοῦν αὐτοὶ γιὰ τὴν ἀθώτητα ἢ τὴν ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου. Τελικά ὅλα ἐξαρτιόταν ἀπὸ τὴ ρητορικὴ δεινότητα τοῦ κατηγοροῦ. Ἀλλὰ ἔτσι κανεὶς, καὶ ὁ πιὸ ἀθῶος,

δέν ἦταν βέβαιος, ὅτι θά διέφευγε τήν καταδίκη. Τοῦτο εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά δημιουργηθεῖ στήν Ἀθήνα ἕνα πλῆθος ἀπό συκοφάντες, πού ἐκβίαζαν τούς εὐπορότερους πολίτες, ἀπειλώντας τους ὅτι θά τούς ὀδηγήσουν σέ δίκη γιά ἀνύπαρκτο ἔγκλημα· ἔτσι οἱ πολίτες, συχνά, ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἐξαγοράσουν τήν ἡσυχία καί τήν ἀσφάλειά τους μέ τήν προσφορά χρημάτων στούς συκοφάντες.— ἐκκλέπτω = φυγαδεύω.— οὐσία = περιουσία.— ἄλλο τι παθεῖν· δηλ. φυλάκιση, ἐξορία, θάνατο.— ἔασον αὐτό χαίρειν, δηλ. τό φοβεῖσθαι = ἀφησέ το νά πάει στό καλό, μή τό βάζεις καθόλου στό μυαλό σου.— ἡμεῖς δίκαιοι ἐσμεν· ἡ προσωπική σύνταξη ἀντί τῆς ἀπόρρωπης = δίκαιόν ἐστιν ἡμᾶς σώσαντας. . . — καί ταῦτα . . . καί ἄλλα πολλά· μέ τό ταῦτα ὑποδηλώνονται τά παραπάνω, μέ τό ἄλλα πολλά τά ἄλλα ἐμπόδια, πού ὁ Σωκράτης ἐξέθεσε στήν Ἀπολογία— ὡς εὐτελεῖς = πόσο τιποτένιοι.— ἐπ' αὐτούς = πρός τό διαφθεῖραι αὐτούς = γιά νά βουλώσουμε τό στόμα τους.— ξένοι οὗτοι· τό οὗτοι σάν νά ἦταν παρόντες καί τούς ἔδειχνε = νά. . . — ἐπ' αὐτό τοῦτο· ἐπὶ τό ἐξαγαγεῖν σε ἐνθένδε.— Σιμμίας καί Κέβης· καί οἱ δύο ἦταν Θηβαῖοι, φίλοι καί ἀκροατές τοῦ Σωκράτη.— μήτε ἀποκάμης σαυτὸν σώσαι· ἀποκάμνω (ὅπως καί σήμερα) = ἀπό τόν κόπο παύω νά κάνω κάτι = διστάζω.— ὁ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ· βλ. Ἀπολογ. Κεφ. 27.— δυσχερές μοι γίνεταί τι = μέ δυσκολεύει κάτι.— ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις. . . ὅ,τι χρῶ σαυτῷ· ἐπεξήγηση τοῦ παραπάνω ὁ ἔλεγες. . . = ὅτι δέ θά ἤξερες τί νά κάνεις τόν ἑαυτό σου, τί νά γίνεις.— ἀγαπῶ τινα = δείχνω σέ κάποιον σεβασμό.— ξένοι. ἔτσι ὀνομάζονται φίλοι ἀλλοδαποί, πού καθῆκον εἶχαν νά φιλοξενοῦν τόν ξένο πού ἔμενε στή χώρα τους, νά τόν βοήθοῦν στήν τακτοποίηση τῶν ὑποθέσεών του καί νά τόν προστατεύουν ἀπό ἀδικίες ἢ προσβολές.

5. οὐδὲ δίκαιον. . . σαυτὸν προδοῦναι· ἡ σύνταξη: δοκεῖς μοι οὐδὲ δίκαιον πρᾶγμα ἐπιχειρεῖν σαυτὸν προδοῦναι.— προδίδωμι ἑμαυτὸν = παραδίνω τόν ἑαυτό μου στήν καταστροφή, στή θανάτωση. ἐξὸν σωθῆναι = εἰ καί ἐξεστὶ σοι σωθῆναι.— διαφθεῖρω = ἐξοντώνω.— τούς υἱεῖς· βλ. Ἀπολογία Κεφ. 23.— οἰχῆσει καταλιπὼν = θά τούς ἀφήσεις καί θά φύγεις παράκαιρα.— τὸ σὸν μέρος = ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπό σένα.— ὅ,τι ἂν τύχῃσιν, τοῦτο πράξουσιν = θά βρίσκονται στήν κατάσταση πού θά τούς ὀδηγεῖ ἡ τύχη = θά

ἀκολουθήσουν τή φορά τῆς τύχης· τό **πράξουσι**, ἄν καί εἶναι μεταβατικό, ἐδῶ χρησιμοποιεῖται ὡς ἀμετάβατο (θά βρίσκονται σέ τέτοια κατάσταση). — **περί τοὺς ὄρφανούς**· ἀφορᾷ τά παιδιά τοῦ Σωκράτη πού μετά τό θάνατο τοῦ πατέρα τους θά ἐγκαταλείπονταν ἀπό τοὺς ἀνθρώπους καί θά περιέρχονταν στήν ἐσχατή ἐνδεια, ἀφοῦ ἡ πατρική περιουσία, πού θά κληρονομοῦσαν, ἦταν ἀσήμαντη (πόση);.— **ῥαθυμότατα** = ἀναπαυτικότερα.— **ταῦτα αἰρεῖσθαι**· τό ὑποκ. : **τινά**. — **ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περι σέ** = ὅλη ἡ ὑπόθεση πού σέ ἀφορᾷ (δηλ. ἡ εἴσοδος τῆς δίκης, ἡ διεξαγωγή τῆς καί τό τέλος). **ὡς—εἰσῆλθεν** = ὅτι... — **ὡς ἐγένετο** = ὅπως... — **ὁ ἀγὼν τῆς δίκης** = ἡ διεξαγωγή τῆς δίκης.— **καί τὸ τελευταῖον δη τοῦτι**... **δοκεῖν** = καί τοῦτο δά τό τελευταῖο, δηλ. τό νά ἔχει τήν ἐντύπωση ὁ κόσμος.— **ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως** = τό ἀποκορύφωμα κατὰ κάποιο τρόπο τῆς γελοιοποιήσεως τοῦ ὅλου δράματος.— **κακία** = ἀμέλεια, κακοριζικία.— **διαπεφευγέναι**· ὑποκ. : **τὴν σωτηρίαν σου**.— **εἴ τι καί σμικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν** = ἄν ἀξίζαμε κάτι.— **ἅμα τῷ κακῷ καί αἰσχροῖ ἦ**.— δέ φτάνει πού εἶναι κακά, φέρνουν καί ντροπή, ἠθικό ξεπεσμό.— **μία δέ βουλή (ἔστω) ἐνν. ποιεῖν ἃ ἐγὼ λέγω**.— **οὐκέτι οἶόν τε ἐνν. πάντα ταῦτα πράττεσθαι**.

6. ἡ προθυμία σου = ὁ ζῆλος σου γιά τή σωτηρία μου.— **ἀξία ἐνν. ἐστί**. — **εἰ δέ μή...** ἐνν. εἴη ἡ προθυμία σου μετά τινος ὀρθότητος, **τοσοῦτω χαλεπωτέρα** (ἐστί), **ὄσω μείζων** (ἐστί).— **χαλεπός** = ὁ δυσκολοικονόμητος, αὐτός πού ἱκανοποιεῖται δύσκολα.— **τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ** = ἀπό τά τρία στοιχεῖα τῆς ψυχῆς μου νά μή ὑπακούω σέ κανένα ἄλλο παρά στίς ἐντολές τοῦ ὀρθοῦ λόγου. **Τά ἐμά** εἶναι ἐκεῖνα ἀπό τά ὁποῖα ἀπαρτίζεται τό ἐγὼ μου· δέν περιλαμβάνεται τό σῶμα, ἀλλά τά τρία μέρη στά ὁποῖα συνήθως διαιρεῖ ὁ Πλάτων τήν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τό **λογιστικόν**, τό **θυμοειδές** καί τό **ἐπιθυμητικόν**. — **ἐκβάλλω** = ἀπορρίπτω, στέλνω περίπατο, ὅπως λέμε σήμερα.— **τύχη**. κεφ. 1.— **οὐ μὴ ξυγχωρήσω**. μελλ. = δέ θά πεισθῶ, δέ θά ὑποχωρήσω.— **οὐδ' ἂν πλείω...** **ἡμᾶς μορμολύττηται**· τό **πλείω** σύστοιχη αἰτ., τό **ἡμᾶς** ἀντικείμενο.— **μορμολύττομαι**· ἀποθ. = ἐκφοβίζω φωνάζοντας «Μορμώ». ἡ **Μορμώ** ἦταν μυθικό τέρας, μέ τό ὅποιο οἱ γριές καί οἱ μητέρες τρόμαζαν τά παιδιά.— **ἐπιπέμπω** = ἀπειλῶ μέ... — **μετριώτατα** = ὀρθότατα.—

ἀναλαμβάνω = ἀναθεωρῶ κάτι· ἐννοεῖ τά (καταλειφθέντα) συμπεράσματα στά ὁποῖα κατέληγαν προηγουμένως κατά τίς συζητήσεις τους, πρὶν τοὺς βρεῖ ἢ συμφορά. — **ἀνάληψις** = ἡ ἀνασκόπησή τους ἂν ἦταν ὀρθά ἢ ὄχι. — **ὅτι ἄλλως ἔνεκα λόγου** = ὅτι μάταια, τοῦ κάκου, γιὰ νὰ γίνεταί συζήτηση. Τό **ἔνεκα λόγου** εἶναι ἐπεξήγηση τοῦ **μάτην**, ἐνῶ ἡ φράση «ὁ λόγος ἐγένετο ἔνεκα λόγου» εἶναι λογοπαίγνιο πού ξεκινάει ἀπό τή διπλή σημασία τῆς λέξεως **λόγος**. — **ὡς ἀληθῶς** = ἀληθινά, πράγματι. — **ἐπισκοπέομαι** = ἐξετάζω. — **ἦδε ἡ τύχη γέγονε** = ἐπειδή σ' αὐτή τή κατάσταση βρίσκομαι. — **ὑπό τῶν οἰομένων τι λέγειν** = ἀπό ἐκείνους πού φαντάζονταν ὅτι λένε κάτι τό ἀξιόλογο. — **ὅσα γε τάνθρώπεια** = ὅσο μπορεῖ νὰ κρίνει κανεὶς ἀπό τά ὅσα συμβαίνουν συνήθως στοὺς ἀνθρώπους (κατά τήν κοινή ἀντίληψη ὁ ὕγιής συνήθως δέν πεθαίνει τήν ἐπομένη). — **οὐκ ἂν σέ παρακρούοι** = δέν εἶναι δυνατό νὰ σέ παρασύρει σέ παραλογισμούς. — **δόξα** = δοξασία, γνώμη.

7. φέρε δὴ = ἔλα τώρα. — **τά τοιαῦτα**. δηλ. τά ἐπόμενα. — **γυμναζόμενος**, ἐπεξήγηση. — **τοῦτο πράττων** = ἔχοντας τοῦτο σάν κύριο ἔργο. — **ἰατρός**· καθόριζε τοὺς ὄρους τῆς διαίτας καὶ τῆς ὑγιεινῆς ὅσων γυμνάζονταν. — **παιδοτρίβης** = δάσκαλος τῆς γυμναστικῆς. Δίδασκε στοὺς νέους τήν τέχνη νὰ ἀγωνίζονται καὶ ἄλλα ὅμοια· αὐτός ὄφειλε νὰ γνωρίζει, τί ἔπρεπε νὰ κάνει κανεὶς καὶ σέ τί νὰ ἀσχεῖται, ἀνάλογα μέ τήν ὑγεία καὶ τίς δυνάμεις του. — **ἐπιστάτης** = ὁ διορισμένος νὰ ἐπιστατεῖ σ' ἓνα ἔργο, ὁ ἐπιμελητής. — **ἐπαῖω** = εἶμαι βαθύς γνώστης. — **ἔστι ταῦτα**· ἐνν. **ἀληθῆ**. — **εἶεν**. ἐπιρρ. = ἄς εἶναι, ὡς ἐδῶ καλά. — **ἀτιμάζω** = περιφρονῶ. — **πῶς γὰρ οὐ**, δηλ. **πέισεται κακόν**. — **ποῖ τείνει** = ποῦ ὀδηγεῖ (στή φθορά ἢ στόν ὄλεθρο), ποῖο εἶναι τό ἀποτέλεσμά του. — **καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος**. δηλ. στό σῶμα ἢ στήν ψυχή (ἀναφέρεται). — **δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα τοῦτο γὰρ διόλλυσιν**. εἶναι ἡ ἀπόκριση στό δεύτερο μέρος τοῦ παραπάνω σύνθετου ἐρωτήματος. — **οὕτως**· ἐνν. **ἔχει**. — **διέρχομαι** = ἀναφέρω μέ λεπτομέρειες. — **ᾧ** = **τούτῳ γάρ· ἐγένετο... ἀπώλλυτο** ὁ ὁμιλητής μεταθέτει τόν ἑαυτό του στό παρελθόν καὶ θεωρεῖ τό συζητούμενο ἐκεῖνη τή στιγμή ζήτημα σάν γνώμη πού ἐπιδιοκίμαστηκε προηγουμένως. Μπορεῖ νὰ γίνεῖ ἡ ἐξῆς συμπλήρωση: **ὃ τῷ μὲν δικαίῳ εὐρίσκετο βέλτιον γιγνόμενον, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπολλύμενον**. —

8. τὸ ὑγιεινόν... τὸ νοσῶδες· στή θέση τῶν ἀφορημένων οὐσιαστικῶν (πρβλ. καὶ παρακάτω «τὸ ἄδικον... τὸ δίκαιον»).— που = ἂν δὲν πέφτω ἔξω.— μοχθηρὸς = ἐλεεινός, ἄθλιος.— διεφθαρμένος = ἐξαντλημένος.— λωβάομαι = βλάπτω.— ὀνίνημι = ὠφελῶ.— φαῦλος = τιποτένιος, μικρῆς ἀξίας.— ὅ,τι ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων = ὅτιδήποτε εἶναι τοῦτο ἀπὸ τὰ δικά μας, ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ εἶναι μας· αὐτὸ εἶναι ἡ ψυχὴ.— περὶ ὃ ἦ τε... ἐστὶ = μέ τό ὁποῖο ἔχει σχέση.— οὐδαμῶς = μέ κανένα τρόπο, καθόλου (δέ νομίζουμε αὐτό εὐτελέστερο).— τίμιος = πολῦτιμος.— πολὺ γε· ἐνν. τιμιώτερον.— ὦ βέλτιστε = φίλτατέ μου.— ἡμᾶς = γιὰ μᾶς.— ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· σέ ἀντίθεση μέ τοὺς πολλοὺς = ὁ ἓνας καὶ μάλιστα αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. Ἡ λέξη ἀλήθεια ἔχει ἐδῶ τὴ μεταφυσικὴ σημασία μέ τὴν ὁποία τὴν χρησιμοποιεῖ συνήθως ὁ Πλάτων· σημαίνει δηλ. τὴν καθαυτὸ πραγματικότητα, τὸ θεό.— ταῦτη = κατὰ τοῦτο, στό σημεῖο αὐτό.— εἰσηγοῦμαι = προτείνω.— ἀλλὰ μὲν δὴ... οἷοί τέ εἰσιν· εἶναι ἐπανάληψη τοῦ λόγου τοῦ Κρίτωνα (βλ. παραπάνω Κεφ. 3) σχετικὰ μέ τὴ δύναμη τῶν πολλῶν.— ἀποκτίννυμι = φονεύω.— οὗτος ὁ λόγος· δηλ. ὅσα εἶπαμε τώρα συζητώντας γιὰ τὴ γνώμη τῶν πολλῶν εἶναι ὅμοια μ' ἐκεῖνα, πού καὶ ἄλλοτε εἶπαμε γιὰ τό ἴδιο ζήτημα.— ἀλλὰ μένει = μάλιστα, ἔχει ἀκόμη ἰσχὺ· ὁ ἀλλὰ στό διάλογο ἔχει συνήθως παραχωρητικὴ ἔννοια.—

9. ἐκ τῶν ὁμολογουμένων = σύμφωνα μέ ὅσα παραδεχτήκαμε.— ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις = αἱ σκέψεις δέ, ἄς σὺ λέγεις.— μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα σκέμματα ἦ· ἔχει παραλειφθεῖ τό ρῆμα ὄρα.— ὡς ἀληθῶς = στήν πραγματικότητα.— σκέμμα = πρόφαση.— ῥαδίως = ἐπιπόλαια.— καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν = καὶ τούτων, οἱ ἀνεβιώσκοντο γ' ἂν.— ἀναβιώσκομαι = ξαναζῶ· ἐδῶ μεταβ. = ξαναφέρνω στή ζωὴ.— οὐδενὶ ξὺν νῶ = σὺν οὐδενὶ νῶ = ῥαδίως.— ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ = ὁ ὀρθὸς λόγος ἔτσι ἐπιβάλλει· ὅτι δηλ. τὸ εὖ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, καὶ ὅτι αὐτὸ ταυτίζεται μέ τό καλῶς καὶ δικαίως ζῆν.— μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἦ· ὅπως καὶ παραπάνω, παραλείπεται τό ρῆμα ὄρα.— καὶ αὐτοὶ = καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ (δηλ. ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι).— ἐξαγόντες = συνεργαζόμενοι στή φυγάδευσή μου.— ἐξαγόμενοι ἀντὶ ἐξαγόμενος, ἀφοῦ ὁ μόνος πού θά δραπέτευε θά ἦταν ὁ Σωκράτης.— κἂν φαινόμεθα ἄδिका αὐτὰ

ἐργαζόμενοι = καὶ ἐὰν φαινώμεθα, ὅτι αὐτά, ἃ ἐργαζόμεθα, εἰσὶν ἄδικα.— μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι· παραλείφθηκε ὅπως καὶ παραπάνω, τό ρῆμα ὄρα = (πρόσεχε) μήπως δέν πρέπει νά λογαριάζουμε.— τί δρῶμεν = τί χρή δρᾶν.— πη = σέ κάποιο σημεῖο τοῦ λόγου μου.— ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε πράττειν ταῦτα, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος· ὑποκ. τοῦ πράττειν ἐγὼ = διότι ἐγὼ δίνω μεγάλη σημασία στό νά σέ πείσω νά κάνω αὐτά (νά σεβασθῶ δηλ. τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου) καί ὄχι ἀντίθετα μέ τή θέλησή σου (νά τά κάνω).— σοι = κατὰ τήν κρίση σου.— ἦ = ὅπως.— μάλιστα = ἀκριβῶς.

10. ἐκκεχυμένοι εἰσὶ = ἐκκέχονται τῆς μνήμης = ἔχουν λησμονηθεῖ.— ἄρα = καθὼς φαίνεται.— ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδέν διαφέροντες = δέν καταλάβαμε ὅτι δέν διαφέρουμε καθόλου ἀπό παιδιὰ (τά ὅποια, ὅ,τι δέχονται τή μία στιγμή, τό ἀρνοῦνται τήν ἄλλη).— παντός μᾶλλον = περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο πρᾶγμα, ἀναντίρρητα.— ἡμῖν = ἀπό μᾶς.— ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· οἱ ἀρχαῖοι, "Ἕλληνες εἶχαν τή γνώμη τοὺς μὲν φίλους εὖ, τοὺς δὲ ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν ἢ, μέ ἄλλη διατύπωση τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δὲ ἐχθροὺς ἀνιᾶν· μόνο ὁ Σωκράτης, πρόδρομος τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας τοῦ «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν... καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς», ἔφτασε στή διατύπωση τοῦ ὑψηλοῦ ἠθικοῦ διδάγματος «οὐ δεῖ ἀνταδικεῖν ἀδικούμενον».— ἀντικακουργέω = ἀνταποδίδω τό κακό.— καθομολογέω = παραδέχομαι.— δόξα = πεποίθηση.— οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ· δηλ. ἀνάμεσα σ' ἐκείνους πού πρεσβεύουν τό «μὴ δεῖν μηδενὶ τρόπῳ μηδένα κακῶς ποιεῖν» καὶ ἐκείνους πού ἀποδέχονται τό «τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς». — Οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή = δέν ὑπάρχει ὁμοφροσύνη, σύμπτωση ἀντιλήψεων.— κοινωνεῖς· ἐνν. τῆς βουλής = συμμερίζεσαι τίς ἰδέες αὐτές.— ζυνδοκεῖ σοι = συμφωνεῖς μέ τίς ἰδέες αὐτές.— τῆς ἀρχῆς = τῆς θεμελιακῆς βάσεως τῆς συζητήσεως δηλ. ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος κλπ.— εἰ πη ἄλλη δέδοκται = ἂν ἔχεις κάποια ἄλλη γνώμη.— δίκαια ὄντα· νά συνδεθεῖ μέ τό ποιητέον μέ τόν ἐξῆς τρόπο : ἂ ἂν τις ὁμολογήσῃ τῷ (= τινί), ἐπεὶ δίκαιά ἐστι, ποιητέον ἢ ἔξαπατητέον ; — ἔξαπατητέον· ἐνν. ἐν τούτοις.

11. ἐκ τούτων = σύμφωνα μέ αὐτά (τά ὅποια παραδεχόμενα

στε).— **ἀθρέω** = βλέπω μέ προσοχή, προσέχω.— **καί ταῦτα** = καί μάλιστα.— **οὐς ἤκιστα δεῖ**, δηλ. τούς νόμους καί τήν πατρίδα.— **ἀποδιδράσκειν**· ὁ Πλάτων ἀμέσως μέ τήν πρόταση εἶθ' ὅπως δεῖ (= οἰαδήποτε ἄλλη λέξει) κλπ., προσπαθεῖ νά μετριάσει τήν κακή ἔννοια τοῦ ἀποδιδράσκειν, πού λεγόταν γιά δούλους.— **ἐλθόντες οἱ νόμοι καί τὸ . . . ἐπιστάντες ἔροιτο**, οἱ μετοχές δέν συνδέονται, γιὰτί τό ἐλθόντες προσδιορίζει χρονικά τό ἐπιστάντες, ἐνῶ τό ἐπιστάντες, τό ἔροιτο.— **τὸ κοινόν** = τό δημόσιο.— **ἄλλο τι ἐνν. διανοεῖ**.— **εἶναι τήν πόλιν καί μὴ ἀνατετράφθαι** = νά στέκει ὄρθια ἡ πόλις καί νά μὴ ἀνατραπεῖ, νά διατηρηθεῖ καί νά μὴ διαλυθεῖ.— **γενόμεναι δίκαι** = οἱ δίκες πού ἐκδικάστηκαν, οἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων.— **ἄλλως τε καί** = καί μάλιστα. . . (μέ κάποια εἰρωνεία γιά τούς ῥήτορες). Στήν Ἀθήνα, σέ περίπτωση καταργήσεως ἑνός νόμου, ὕστερα ἀπό πρόταση κάποιου πολίτη, ὀρίζονταν ἀπό τήν ἀρμόδια ἀρχή ῥήτορες, συνηγοροὶ τοῦ νόμου, οἱ ὁποῖοι ἀγόρευαν καί τόν ὑποστήριζαν, ἀποκρούοντας τίς κατηγορίες πού διατύπωνε ὁ εἰσηγούμενος τήν κατάργησὴ τοῦ πολίτη. Εἶναι εὐνόητο ὅτι κατὰ τήν δίκην αὐτὴ ἀναπτυσσόταν πολλή ρητορική δεξιότηγία καί ἀπό τίς δύο πλευρές, δηλ. ἀπό ἐκείνη πού κατηγοροῦσε τό νόμο καί ἀπό ἐκείνη πού εἶχε ἀναλάβει τήν ὑπεράσπισή του.— **ἀπολλυμένου** = πού κινδυνεύει νά καταλυθεῖ.— **κυρία** = ἔγκυρη.— **ὅτι ἡδίκηει γάρ ἡμᾶς**. βραχυλογία· ἡ φράση συμπληρωμένη: **ὅτι ἐπεχειροῦμεν ἀπολέσαι τοὺς νόμους δικαίως· ἡδίκηει γάρ ἡμᾶς ἡ πόλις**.—

12. τί οὖν· ἐνν. ἐροῦμεν.— ἢ ἐπίρρ. = ἀλήθεια;— **καί ταῦτα**· ἀναφέρεται στό νόημα τῆς προτάσεως («ἡδίκηει γάρ. . .»)· δηλαδή, ἂν κρίνεις τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου δίκαιη, νά τή θεωρεῖς ἔγκυρη καί σεβαστή, διαφορετικά νά τή νομίζεις ἄκυρη καί, κατὰ συνέπεια, ἄξια καταφρονήσεως.— **φέρε γάρ ἐνν. εἶπέ** = ἔλα λοιπόν, πές μας.— **ἐγκαλῶ τινί τι** = ἀποδίδω σέ κάποιον κατηγορία γιά κάτι.— **καί δι' ἡμῶν**. ὁ καί ἐπεξηγηματικός.— **φυτεύω**· ἡ μεταφορά ἀπό τά φυτά = γεννῶ.— **τοῖς περὶ τοὺς γάμους** = πού ἀναφέρονται στό γάμο, ρυθμίζουν τά προβλήματα πού ἀνακύπτουν ἀπό τό γάμο· οἱ νόμοι αὐτοὶ δέν ἦταν ὑποχρεωτικοὶ ἀλλά ρυθμιστικοί, ὥστε νά ἔχουν κύρος οἱ γάμοι καί νά εἶναι ἔγκυρα τά ἐπακόλουθά τους.— **τροφὴν καί παιδείαν** = τή σωματική καί πνευματική ἀνατροφή· οἱ νόμοι αὐτοὶ ἦταν

υποχρεωτικοί. Εἶναι ὅμως φανερό, ὅτι κανείς ἐλεύθερος Ἀθηναῖος πολίτης δέν ἐκτελοῦσε τά καθήκοντα πρὸς τά παιδιά του κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τοῦ νόμου ἀλλὰ ἔπραττε σύμφωνα μὲ τὴν ἐλεύθερη βούλησή του.— **ἐν μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ**· ἡ πρώτη περιλαμβάνει ὀλόκληρη τὴ διανοητικὴ παιδεία, ἡ δευτέρη τὴ σωματικὴ ἀγωγή.— **εἶναί σοι τὸ δίκαιον ἐξ ἴσου** = ὅτι τὸ δίκαιο ἐξίσου ἔχει κατανεμηθεῖ σέ σένα... = ὅτι ἔχεις τά ἴδια δικαιώματα.— **ἄρα** = τάχα, καθὼς φαίνεται.— **ἢ οὕτως εἰ σοφός** = ἢ τόση εἶναι ἡ σοφία σου.— **ἐν μείζονι μοίρα** = ἐν μείζονι τιμῇ, σέ ἀνώτερη θέση.— **ὑπέικω** = ὑποτάσσομαι.— **χαλεπαίνω** = ὀργίζομαι.— **πείθειν· πειρᾶσθαι πείθειν** (δηλ. νά ἀλλάζει ἀντιλήψεις).— **ἡσυχίαν ἄγω** = ἡσυχάζω.— **ἡσυχίαν ἄγοντα** = ἀδιαμαρτύρητα.— **ἐάν τε τύπτεσθαι... ἐάν τε δεῖσθαι**. ἐπεξήγηση τοῦ **παθεῖν**— **δέομαι - δοῦμαι** = ρίχνομαι στό δεσμοτῆριο.— **ἐάν τε ἄγῃ**. ἀναφέρεται στό παρακάτω **ποιητέον ταῦτα**.— **ὑπεικτέον· ὑπέικω**, ἐδῶ = ἀποφεύγω τὴ στράτευση.— **ἀναχωρῶ** = ὀπισθοχωρῶ **ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε** = ὅπως ἐπιβάλλει τὸ φυσικὸ δίκαιο.— **βιάζομαι** = μεταχειρίζομαι βίαια μέσα.— **ὄσιος** = ὁ σύμφωνος μὲ τὸ θεῖο νόμο.

13. δρῶ τινά τι = κάνω σέ κάποιον κάτι (καλό ἢ κακό, δίκαιο ἢ ἄδικο).— **τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι** = μὲ τὸ νά ἔχουμε δώσει τὴν ἄδεια.— **τῶν Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ**· νά συνδεθεῖ μὲ τὸ παραπάνω **τῷ ἐξουσίαν...**— **ἐπειδὰν δοκιμασθῇ**· γιὰ νά περάσει στὴν τάξη τῶν ἀνδρῶν καὶ νά ἐγγραφεῖ στό οἰκεῖο μητρώο, ὁ Ἀθηναῖος ἔφηβος ἔπρεπε προηγουμένως νά δοκιμασθεῖ· ἔπρεπε δηλ. νά ἐλεγχθοῦν τά οἰκογενειακά του στοιχεῖα, γιὰ νά ἀποδειχθεῖ ὅτι καταγόταν ἀπὸ γνήσιους Ἀθηναίους πολίτες.— **ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν**· νά συνδεθεῖ μὲ τὸ **ἐξεῖναι...** ἀπιέναι.— **καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων** κτλ. εἶναι διασάφηση τοῦ **προαγορευόμεν ἐξεῖναι**, δηλ. δέν ὑπῆρχε νόμος πού νά ἐπιτρέπει ἢ νά ἀπαγορεύει τά παραπάνω, σιωπηρὰ ὅμως δινόταν ἡ ἄδεια νά φύγει ἀπὸ τὴν πόλη του ὅποιος δέν ἐπιδοκίμαζε τοὺς νόμους της.— **ὠμολογηκέναι ἔργῳ**· πρόσθεσε τὸ ἔργῳ γιὰτὶ οἱ ὁμολογίες γίνονται συνήθως μὲ λόγους, ἐνῶ ἐδῶ ἡ παραμονὴ στὴν πόλη ἀποτελεῖ ἔμπρακτη ὁμολογία, ὅτι οἱ νόμοι εἶναι ἀρεστοί σ' αὐτόν.— **τριχῇ** κατά τρεῖς τρόπους.— **γεννητῆς** = γεννήτορας.— **προτιθέντων**· ἐν. **αἴρεσιν τοῦ πείθειν ἢ πείθεσθαι**· ἡ μετοχὴ ἐναντιωματικῆ.—

14. ἐνέξεσθαι· μέ σημασία πάθητική. **ἐνέχομαί τινι** = εἶμαι ἐνοχος γιά κάτι.— **οὐχ ἤκιστα** = μάλιστα.— **ἐν τοῖς μάλιστα** = ἐν τοῖς μάλιστα ἐνεξομένοις σὺ μάλιστα ἐνέξει = ἰδιαίτερα.— **διὰ τί δή;** ἐννοεῖται: **ἐν τοῖς μάλιστα ἐμέ.**— **δή** = τάχα.— **καθάπτομαί τινος** = προσβάλλω κάποιον.— **τῶν ἄλλων . . . διαφερόντως** = περισσότερο ἀπό τοὺς ἄλλους.— **ὅτι μὴ** = εἰ μὴ.— **ἐπὶ θεωρίαν = θεασόμενος τοὺς ἀγῶνας**· ἐννοεῖ τοὺς ἀγῶνες πού γίνονταν στίς τέσσερες μεγάλες πανελλήνιες ἐορτές: Ὀλύμπια, Πύθια, Ἴσθμια, Νέμεα.— **εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος**· βλ. Ἄπολ. Κεφ. 17.— **εἰδέναι** = ὥστε νά γνωρίσεις.— **πολιτεύομαι**· ἐδῶ μέ τή σημασία τοῦ **πολιτεύω** = ζῶ ὡς πολίτης.— **ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι** = εἶχες τό δικαίωμα νά ὀρίσεις γιά τόν ἑαυτό σου σάν τιμωρία τήν ἐξορία (βλ. Ἄπολ. Κεφ. 27).— **ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν** = ἐκαμάρωνες ὅτι τάχα δέν ἀγανακτοῦσες.— **ἐντρέπομαί τινος** = φροντίζω γιά κάτι.— **συντίθεμαι** = συμφωνῶ.— **ἄλλο τι ἐνν. ποιεῖς.**— **Λακεδαίμονα . . . Κρήτην**· δωρικέες χῶρες καί οἱ δύο. Εἶχαν τό ἴδιο πολίτευμα καί τά ἴδια ἤθη. Ὁ Σωκράτης συχνά τίς παρουσίαζε σάν ὑποδείγματα εὐνομίας.— **(ἄς) δή** = ὅπως εἶναι γνωστό.— **ἐλάττω** = ἐλάττους ἀποδημίας.— **ἐάν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες**· ἐνν. ἐμμενεῖς.—

15. οἱ ἐπιτήδειοι· αὐτοί πού σκέφτηκαν νά τόν φυγαδεύσουν ἀπό τό δεσμοτήριο.— **καί βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τήν δόξαν** = καί θά ἐνισχύσεις ὑπέρ τῶν δικαστῶν (= γιά νά ἐξιλεωθοῦν οἱ δικαστές) τή γνώμη τῶν ἀνθρώπων, ὥστε νά πιστεύουν ὅτι ὀρθά δίκασαν τή δίκη.— **(σφόδρα) που** = κατά τή γνώμη μου.— **τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες**· ρωτοῦν πάλι οἱ νόμοι, σάν νά ἔδωσε ὁ Σωκράτης καταφατική ἀπόκριση.— **ἄσχημον**· οὐδ. τοῦ ἐπιθ. **ἄσχημων** = ἄπρεπος.— **τό τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα**· περίφραση = ἡ πράξη, ἡ διαγωγή τοῦ Σωκράτη.— **ἀπαίρω** = σηκώνω ἄγκυρα, ἀναχωρῶ.— **ἐκεῖ γάρ πλείστη ἀταξία**· οἱ Θεσσαλοὶ ἦταν περιβόητοι γιά τήν ἀπάτη καί τήν ἀπιστία τους (πρβλ. Δημοσθ. Α' Ὀλυνθ. § 22), καθὼς καί γιά τήν ἀκολασία τους.— **σκευὴν περιτίθεμαι** = ντύνομαι φόρεμα.— **διφθέρα**· εἶδος φορέματος ἀπό δέρματα ζώων.— **ἐνσκευάζομαι** = ντύνομαι, ἀλλάζω φόρεμα.— **σχῆμα** = ἡ ἐξωτερική μορφή.— **μεταλλάσσω** = μεταβάλλω.— **ὑπέρχομαί τινα** = κολακεύω κάποιον. . . **δουλεύω** = συμπεριφέρομαι δουλικά.— **τί ποιῶν**· ἐνν. βιώσει ἐν Θετταλία.— **ἢ εὐχοῦμενος**·

οἱ Θεσσαλοὶ φημίζονταν σάν πολυφάγοι· ὁ Σωκράτης ἐπομένως, γιὰ νά μήν τοὺς δυσαρεστεῖ καί γιὰ νά εἶναι ἀνεκτός, ὄφειλε νά τοὺς μιμηθεῖ καί νά συζητᾷ μαζί τους περισσότερο γιὰ δεῖπνα καί τὰ ὅμοια παρὰ γιὰ τήν ἐπιστήμη καί τήν ἀρετή.— **ποῦ ἡμῖν ἔσονται** = τί θά γίνουν, παρακαλῶ;— **ἢ τοῦτο μὲν οὐ· ἐνν. πείσονται.**— **αὐτοῦ** = ἐδῶ.— **εἶπερ γε χρή· ἐνν. ἐπιμελήσεσθαι.**—

16. ἴνα εἰς Ἄδου ἔλθῶν· ὅ,τι ἐδῶ κρίθηκε δίκαιο καί ἄδικο, καί ἐκεῖ ὅμοια θά κριθεῖ, δηλ. τό **ἀνταδικεῖν** καί στή γῆ θεωρεῖται ἄδικο καί στόν Ἄδη ὅμοια θά χαρακτηρίζεται.— **ταῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν·** Ἀπολ. Κεφ. 32.— **ἐνθάδε** = στή γῆ, στήν παρούσα ζωή.— **σοι·** νά συνδεθεῖ μέ τό ἄμεινον κλπ. καί ὄχι μέ τό φαίνεται.— **ἄμεινον τοῦ ἐγκαταμεῖναι καί ἀποθανεῖν.**—

17. κορυβαντιῶντες· οἱ Κορύβαντες ἦταν ἱερεῖς τῆς θεᾶς Κυβέλης, μητέρας τῶν θεῶν. Ἡ Κυβέλη ἦταν ἡ θεοποιημένη γῆ· λατρευόταν στή Μ. Ἀσία καί ιδιαίτερα στή Φρυγία, ἀπ' ὅπου ἡ λατρεία τῆς διαδόθηκε σ' ὀλόκληρη τήν Ἑλλάδα. Οἱ Κορύβαντες τελοῦσαν τή λατρευτική τελετουργία τῆς θεᾶς χορεύοντας μέ ιδιαίτερη μανία. Ὁ παράφορος χορός τοὺς συνοδεύταν ἀπό τοὺς ἤχους αὐλῶν καί ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων καί ἀπό ἀγριεὲς κραυγές. Οἱ ἤχοι αὐτοῖ καί μετὰ τή λήξη τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως ἐξακολουθοῦσαν νά παραμένουν καί νά βομβοῦν στ' αὐτιά τους, ὥστε νά μήν μποροῦν ν' ἀκούσουν τίποτε ἄλλο.— **ἤχη** = ἤχώ.— **ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα** = κατὰ τή γνώμη τουλάχιστο πού ἔχω τώρα.— **πλέον ποιῶ** = κατορθώνω.— **καί πράττωμεν ταύτη** = καί ἄς κάνουμε ἔτσι, ἄς ἀκολουθήσουμε αὐτή τή γραμμή.— **ὕφηγοῦμαι** = ὑποδεικνύω.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΡΙΤΩΝ	σελ. 5 - 36
1. Εισαγωγή	» 5
2. Κείμενο	» 7 - 23
3. Έρμηνευτικές Σημειώσεις	» 25 - 36

Εκδόσεις ΚΕ.ΛΟΓ.ΕΠ. (Εν) Λαμία 3800 - Σηφιάς : 34416477
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΤΕΧΝΗ Τ. ΓΚΟΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ - ΒΙΒΛΙΟΔΕ
ΣΙΑ: ΛΟ. ΒΑΖΙΛΕΙΟΥ & ΥΙΟΣ Ο.Ε.

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

024000020071

Έκδοση ΚΕ', 1977 (V) Ἀντίτυπα 78.000 - Σύμβαση: 2844/16-4-77

ΕΚΤΥΠΩΣΗ : ΤΥΠΟΤΕΧΝΗ Γ. ΓΙΩΤΑΚΟΣ & ΣΙΑ — ΒΙΒΛΙΟΔΕ-
ΣΙΑ : ΑΘ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ & ΥΙΟΣ Ο. Ε.

W. I. S. P. S.

A. P. S. N. S. P.

W 1t1z9h9

ΤΑΧΥΔΕΛΤΙΑ Κ.Ε. 1977 (Υ) Αριθμός 78,990 - Σελίδα: 2344/164-77

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΤΥΠΟΤΕΧΝΗ Γ. ΜΗΤΑΚΟΣ & ΣΙΑ - ΠΕΝΤΕΛΕΥΑ

A

3614459

